

Mårten Viberg är Centerpartiets utsända praktikant i London hos Lib Dems för perioden januari-Juni inom ramen för Centerpartiets internationella akademi.

Alla Centerpartiets internationella praktikanter skriver varje månad en fördjupande rapport om något relaterat till praktikplatsen som är av intresse för Centerpartiets partiledning.

London
28/03/2019
Mårten Viberg

Månadsrapport mars från Centerpartiets praktikant i London

- Vad sysslar brittiska politiker med egentligen?

Många i Sverige uttrycker en mycket förståelig bestörtning över hur konfliktsökande brittisk politik verkar vara i förhållande till vår egen politik. Det finns emellertid bra förklaringar till varför brittisk politik är så annorlunda vår egen.

Bland det första man möter hos brittiska underhusledamöter är deras ovilja att vika sig och acceptera en kompromiss. Det är vanligt att ledamöter går emot partilinjen, och man upplever dem som extremt stolta och nästan dåraktigt principfasta. Som svensk är det svårt att förstå varför det ser ut såhär. Det kan ligga nära till hands att tänka att det handlar om en kulturell högfärdighet, men svaret är mer rationellt än så, och beror snarare på hur det brittiska valsystemet är konstruerat.

Eftersom Storbritannien använder sig av enmansvalskretsar/"first past the post" ([Läs mer här](#)) är alla brittiska underhusets ledamöter valda av, och representerar en av 650 valkretsar. Ledamoten är den ende representanten för sin valkrets i parlamentet. Detta gör att ledamotens röst i underhuset kommer att vara starkt präglad av valkretsens åsikter och intressen om personen ifråga har som avsikt att bli omvald. Majoriteten (strax över hälften) av valkretsarna anses vara "säkra", dvs. att valkretsens partitillhörighet antagligen inte kommer bytas ut i ett nytt val. Det är ändå många valkretsar som är osäkra, vilket gör dessa särskilt intressanta.

I osäkra valkretsar är det särskilt viktigt att vara tydlig och nå ut medialt som underhusledamot. Nationella val kan utlysas med kort varsel, och detta händer ofta i Storbritannien, även om det numera behöver godkännas i underhuset med en 2/3 majoritet eller om man fäller regeringen. På grund av detta kan ett nyval utlysas med bara 6 veckors förvarning innan valdagen. Med så ont om tid att kampanja blir det otroligt viktigt för ledamöterna att på ett trovärdigt sätt visa att de representerar sina valkretsar under hela mandatperioden, och inte bara under valår.

Det är tack vare systemet med enmansvalskretsar som gör att mindre väljargrupper och grupper med speciella särintressen organiseras annorlunda här.

Mårten Viberg är Centerpartiets utsända praktikant i London hos Lib Dems för perioden januari-Juni inom ramen för Centerpartiets internationella akademi.

Alla Centerpartiets internationella praktikanter skriver varje månad en fördjupande rapport om något relaterat till praktikplatsen som är av intresse för Centerpartiets partiledning.

I Sverige hade man kunnat starta ett enfrågeparti, men eftersom den största väljargruppen i valkretsen blir ensam representant för valkretsen betyder det att mindre väljargrupper som är utspridda i landet har svårt att etablera sig i underhuset. Liberal Democrats har länge lidit av detta, då man procentuellt sett har gjort bra val, men inte fått motsvarande representation i underhuset. UKIP upplevde samma problem på ett väldigt påtagligt sätt i valet 2015 då de fick 12% av rösterna, men bara 0,15% av platserna i underhuset. Detta upplever många som ett demokratiskt problem, eftersom din röst som politisk minoritet inte kommer få reella politiska följder. Å andra sidan gör den geografiska aspekten det möjligt för starka regionala rörelser att mobiliseras, till exempel Scottish National Party (Skottland), Democratic Unionist Party (Nordirland), och Plaid Cymru (Wales).

Det brittiska valsystemet är tänkt att undvika svaga regeringar, och är gjort för att utlysa en klar vinnare. Denne vinnare kan, och ska, genomdriva sina reformer utan att behöva ta ställning till förlorarna. Systemet är alltså inte konstruerat för koalitioner, samarbeten och kompromisser. I valet 2017 fick inte Conservatives en egen majoritet i underhuset, utan behövde förlita sig på det starkt konservativa DUP för att uppnå egen majoritet. Detta samarbete, samt delade åsikter om Brexit inom det konservativa partiet har gjort deras position i parlamentet ovanligt svag.

Det brittiska valsystemet medför också en psykologisk effekt och en inställning som är symptomatisk för hela Brexitprocessen. Synen att vinnaren har rätt att råda och köra över förloraren präglar synen hur man ser på segrar här. Det bästa exemplet på detta är folkomröstningen om EU-medlemskapet 2016. De 48% som röstade för att stanna kvar i EU har ingen direkt representation för sin åsikt i de stora partierna, utan får förlita sig på mindre partier som Liberal Democrats och de regionala SNP och Plaid Cymru. Men stödet från de regionala partierna är också ofta motiverat av att man vill stanna i EU för att balansera maktbalansen med centralmakten i London. De stora väljargrupperna i England som ville vara kvar i EU har alltså ingen stark röst som representerar dem, eftersom valkretsens majoritet tillhör något av de två största alternativen lokalt, och en röst på något annat parti upplevs som bortkastad om de inte har en chans att vinna valkretsen.

Sammanfattningsvis innebär detta att man från politiskt håll har alla incitament att vara radikal och kan visa att man är en vinnare som kan få igenom sin politiska vilja, eftersom det hela tiden handlar om att vinna eller förlora. Det är få ledamöter som vinner sin valkrets på en strategi av att profilera sig genom sin pragmatiska och eftertänksamma hållning.

